

**PAŽYMA
DĖL SKUNDO
PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ**

2010-08-25 Nr. 4D-2010/4-479
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierius gavo Lietuvos Respublikos Seimo narės Agnės Zuokienės kreipimąsi dėl pilietės D.K. (toliau – pareiškėja) skundo, kuriame pareiškėja nurodo, kad jos dukra nuo 2000-09-01 mokosi Kauno apskrities specialiojoje mokykloje ir gyvena šios mokyklos bendrabutyje. Pareiškėja rašo, kad kiekvieną savaitgalį dukrą iš Kauno specialiosios mokyklos parsiveža į savo namus, o sekmadieniais vėl nuveža atgal į šią mokyklą, išskyrus rudens, žiemos, pavasario ir vasaros atostogas. Pareiškėja nurodo, kad transporto išlaidos nėra kompensuojamos nei jos neįgaliai dukrai, nei ją lydintiems asmeniui.

II. TYRIMAS IR TYRIMO IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingi faktai

2. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2009-02-09 buvo nagrinėtas D.K. skundas dėl važiavimo išlaidų kompensavimo.

Seimo kontrolierius, išnagrinėjęs skundą atkreipė dėmesį į tai, kad teisės aktuose numatytos važiavimo visuomeniniu transportu lengvatos yra taikomos moksleiviams, kurie į mokymo įstaigą vyksta visuomeniniu transportu. Tačiau transporto išlaidų kompensavimo tvarka moksleiviams, kurie dėl savo neįgalumo negali naudotis visuomeninio transporto paslaugomis teisės aktuose nėra numatyta.

Ištyrus skundą, Seimo kontrolierius pasiūlė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau – ministerija) apsvarstyti kelionės išlaidų kompensavimo klausimą asmenims (nepilnamečiams), turintiems sunkų neįgalumo lygį, besimokantiems kitų savivaldybių ar apskričių specialiuosiuose mokyklose ir negalintiems į jas vykti visuomeniniu transportu.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2009-04-17 Seimo kontrolieriui pateiktame rašte Nr. (25.6-34)SD-3407 pažymėta, kad įgyvendinant Seimo kontrolieriaus rekomendacijas, ministerija pagal kompetenciją kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją, miestų (rajonų) savivaldybių administracijas dėl papildomos informacijos apie tokius asmenis pateikimo. Ministerija surinko informaciją iš miestų (rajonų) savivaldybių administracijų apie tokius asmenis ir nustatė, kad yra apie 150 asmenų, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis ar iki 25 procentų darbingumo lygis, ir besimokantys kitų savivaldybių ar apskričių specialiosiose mokyklose dėl sveikatos būklės negali į jas vykti visuomeniniu transportu.

Rašte pažymėta, jog būtina spręsti važiavimo išlaidų kompensavimo klausimą, todėl pagerėjus ekonominei situacijai, bus ieškoma galimybių kompensuoti važiavimo išlaidas asmenims, kuriems yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis besimokantiems kitų savivaldybių ar apskričių specialiosiose mokyklose ir dėl negalios sunkumo negalintiems į jas vykti visuomeniniu transportu.

3. Atkreiptinas dėmesys kad po Seimo kontrolieriaus 2009 metais atlikto tyrimo dėl moksleivių turinčių sunkų neįgalumo lygį ir besimokančių kitų **savivaldybių teritorijoje esančiose specialiosiose mokyklose**, transporto teikimo ar važiavimo išlaidų jiems ar juos lydintiems asmenims apmokėjimo klausimas dar iki šiol **nėra išspręstas**.

Taigi, nėra išspręstas ir R.K., besimokančios Kauno specialiojoje mokykloje, transporto išlaidų kompensavimo klausimas.

4. Pažymėtina, kad Kauno mieste 2000 metais įsikūrė Kauno krašto neįgaliųjų sąjunga (toliau – Sąjunga), kurios tikslas yra atstovauti Kauno miesto ir rajono žmonėms su negalia ir ginti jų teisėtus poreikius bei padėti įgyvendinti socialinės integracijos ir visuomenę principą.

Vienas iš šios organizacijos uždavinių yra organizuoti ir teikti „savipagalbos grupių“ paslaugas neįgaliesiems, jų šeimoms nariams, globėjams; padėti žmonėms su negalia įgyvendinti teisę mokytis, siekti norimos profesijos.

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į tai, kad teisės aktuose nėra numatyta moksleivių, turinčių sunkią negalią transporto išlaidų kompensavimo tvarka, kreipėsi į šią Sąjungą dėl galimybės organizuoti nemokamas transporto paslaugas pareiškėjos dukrai.

Kauno krašto neįgaliųjų sąjungos pirmininkė Jolanta Beresnevičienė paaiškino, kad D.K. ar jos dukra dėl minėtų paslaugų teikimo gali kreiptis į Sąjungą. Ji pažadėjo, kad Kauno apskrities teritorijoje ji bus vežama nemokamai, o už šių paslaugų suteikimą kitame rajone (apskrities teritorijoje) bus taikoma nuolaida ir skaičiuojamas tik minimalus mokestis.

6. Tiriant pakartotinį skundą dėl R.K. transporto išlaidų kompensavimo, Seimo kontrolierius taip pat kreipėsi į *Varėnos rajono savivaldybės administraciją, prašydamas pateikti informaciją apie R.K. mokamas išmokas.*

Į Seimo kontrolieriaus paklausimą, Varėnos rajono savivaldybės administracijos socialinės paramos skyrius pateikė pažymą apie R.K. skiriamas išmokas už 2009 metus. Iš pateiktos pažymos matyti, kad R. K. yra mokama: priežiūros (pagalbos išlaidų tikslinė kompensacija; šalpos pensija neįgaliajam (invalidui) bei transporto išlaidų kompensacija kiekvieną mėnesį po 32,50 litus.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. 1991 m. birželio 25 d. (Nr. I-1489) Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (aktuali 2010-02-04 redakcija; toliau – Švietimo įstatymas) 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad specialiųjų poreikių asmenų iki 21 metų, kurie nepajėgia (negali savarankiškai vaikščioti, dėl didelių sutrikimų yra nesaugūs gatvėje) patys atvykti į bendrojo lavinimo mokyklą, *vežiojimą organizuoja mokyklos steigėjas.*

2000 m. kovo 30 d. Nr. VIII-1605 Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas (toliau – Lengvatų įstatymas) nustato asmenų, kuriems teikiamos važiavimo keleiviniu transportu lengvatos, kategorijas, lengvatų rūšis, išlaidų keleiviniam transportui kompensavimą ir vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su lengvatų laikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarką ir šaltinius.

Lengvatų įstatymo 7 straipsnis nustato teisę į transporto išlaidų kompensaciją neįgaliesiems, kurie turi sutrikusią judėjimo funkciją. Jie turi teisę:

1) kiekvieną mėnesį gauti 0,25 minimalaus gyvenimo lygio (MGL) dydžio transporto išlaidų kompensaciją;

2) vieną kartą per 6 metus gauti iki 32 MGL dydžio lengvųjų automobilių įsigijimo ir jų techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją, jeigu šie asmenys gali patys vairuoti šiuos lengvuosius automobilius.

Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad šeimos, auginančios neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, arba neįgalų vaiką (įvaikį), kuriam iki 2005 m. liepos 1 d. buvo pripažinta visiška negalia, vieną kartą per 6 metus turi teisę gauti iki 32 MGL dydžio lengvųjų automobilių įsigijimo ir jų techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją.

Išvados

8. Minėta, kad Seimo kontrolierius 2009 metais ištyręs pareiškėjos dukros R.K. skundą, pasiūlė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai spręsti transporto išlaidų kompensavimo klausimą moksleiviams, turintiems sunkų neįgalumo lygį ir besimokantiems kitų savivaldybių teritorijų esančiose mokyklose.

Atkreiptinas dėmesys, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įgyvendindama Seimo kontrolieriaus siūlytas rekomendacijas, rinko informaciją iš miestų (rajonų) savivaldybių apie asmenis, kurie dėl sveikatos būklės (sunkaus neįgalumo lygio) negali naudotis visuomeninio transporto paslaugomis ir nustatė, kad tokių asmenų yra apie 150.

Tačiau iš skundo tyrimo metu nustatytų aplinkybių matyti, kad moksleiviams, turintiems sunkų neįgalumo lygį transporto išlaidų kompensavimo ar transporto paslaugų teikimo klausimas iki šiol nėra išspręstas.

Siekiant bent iš dalies palengvinti neįgaliesiems naudojamą transporto paslaugomis, Seimo kontrolierius kreipėsi į Kauno krašto neįgaliųjų sąjungą dėl galimybės nemokamai organizuoti transporto paslaugų teikimą R.K., kuriai nustatytas sunkus neįgalumo lygis.

Sąjungos pirmininkė patikino, kad neįgaliųjų sąjunga organizuoja transporto paslaugų teikimą, asmenims, kurie dėl sveikatos būklės negali vykti visuomeniniu transportu, todėl R.K. ar jos artimieji dėl transporto paslaugų teikimo gali kreiptis į šią organizaciją.

Taigi, iki teisės aktuose bus numatyta transporto paslaugų apmokėjimo ar jų teikimo moksleiviams, turintiems sunkų neįgalumo lygį tvarka, Kauno savivaldybės teritorijoje besimokantys asmenys dėl minėtų paslaugų teikimo galėtų kreiptis į šios Sąjungos pirmininkę.

Atsižvelgiant į skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Seimo kontrolieriaus nuomone, tikslinga pasiūlyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pagal galimybes dar kartą apsvarstyti moksleivių, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis, tačiau kurie mokosi kitų savivaldybių specialiosiose mokyklose, transportų išlaidų kompensavimo ar šių moksleivių pavėžėjimo į mokyklas klausimą.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsniu, Seimo kontrolierius nusprendžia D.K. skundą pripažinti iš dalies pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, Seimo kontrolierius siūlo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dar kartą apvarstyti moksleivių, dėl sveikatos būklės (pripažinta sunki negalia) negalinčių vykti visuomeniniu transportu į kitų savivaldybių teritorijoje esančias mokyklas, kelionės išlaidų kompensavimo ar transporto paslaugų teikimo klausimą.

Apie rekomendacijų vykdymą, prašyčiau informuoti Seimo kontrolierių iki 2010-10-15.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas